

สินบนคือลางบอกเหตุแห่งกลียุค

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ ญาณประทีป
คณะมนุษยศาสตร์

สินบนตามความเข้าใจของคนทั่วไปที่เรียกกันติดปาก คือ ค่าน้ำ ร้อนน้ำชา หยอดน้ำมัน หรือบางทีก็เรียกว่า ของที่ให้กับด้วยความ เสน่หา สินบนจึงเป็นความอยุติธรรมอย่างหนึ่งในสังคม สินบนจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางจิตใจเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะสินบนที่บุคคลหนึ่งหยิบยื่นให้กับอีกบุคคลหนึ่ง มักเป็นวัตถุสิ่งของที่มีค่า และ โหม้มน้าวใจให้ละเมิดศีลธรรมได้ง่าย สิ่งที่น่ามาเป็นสินบนจะมีตั้งแต่สิ่งที่มีค่าน้อยจนกระทั่งถึงสิ่งที่มีค่ามาก แล้วแต่สิ่งที่จะได้มาจากประโยชน์ของการให้สินบนจะมากน้อยแค่ไหน ของที่เป็นสินบนอาจจะเป็นเงิน เพชร นิลจินดา บ้าน ที่ดิน รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ ฯลฯ ผู้ที่มีอำนาจวาสนาทั้งหลาย หากจิตใจไม่มั่นคงและอยู่ในศีลธรรมอันดีแล้ว ผู้หยิบยื่นสินบนให้ก็อาจจะซื้อเกียรติอำนาจของท่านได้ เหมือนอย่างที่คนรวยชอบพูดกันเสมอว่า “อยากได้อะไร ๆ ก็เอาเงินฟาดหัวมันได้” ด้วยเหตุ

นี้สินบนจึงเกิดขึ้นอย่างตกดินทั่วไป ดังที่ปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์
ทุกวันนี้ เราจะไม่พูดถึงสินบนเหล่านี้ แต่เราจะพูดถึงสินบนที่กล่าวไว้
ในวรรณกรรมว่า มีความคิดอย่างไรในเรื่องนี้

ที่จะกล่าวตอนต้นเรื่องนี้เป็นแนวความคิดเรื่องกลียุค กล่าวถึงใน
แต่ละศาสนามีความเห็นไปต่าง ๆ กัน แต่ก็ลงรอยเดียวกันว่า ปัจจุบัน
นี้กำลังเดินทางไปสู่กลียุค อย่างเช่น ศาสนาฮินดู แบ่งยุคกาลออกเป็น
4 ยุค คือ

1. กฤตยุค เป็นยุคแห่งสัจธรรมมั่นคง มีพระพรหมองค์เดียว
เป็นใหญ่ ไม่มีเทพอื่นอีก ไม่มีมาร ใครปรารถนาอันใดก็สำเร็จ ไม่มี
การค้าขายแลกเปลี่ยน ไม่มีโลก โกรธ หลง ทุจริต คดโกง และไม่มี
มีโทษนัสใด ๆ

2. ไตรตายุค เป็นยุคที่สัจธรรมเสื่อมลง 1 ใน 4 ไม่มีพิธีกรรม
มนุษย์ปฏิบัติธรรมเพื่อผลหวังอันสงส์จากการปฏิบัติธรรมนั้น ๆ

3. ทวาปรยุค เป็นยุคที่สัจธรรมเสื่อมลง 2 ใน 4 นรชนเกิดเจ็บ
ป่วย เกิดดิ้นหา นรชนนิยมทำความชั่ว มีพิธีเพื่อล้างความชั่ว พระ
เวททั้งสี่เกิดขึ้น แต่นรชนไม่เอาใจใส่

4. กลียุค เป็นยุคที่สัจธรรมเหลือ 1 ใน 4 ศีลและธรรมทั้งปวง
เสื่อมถอย นรชนเต็มไปด้วย รากะ โทสะ โมหะ ทุจริต คดโกงกัน
อยู่ทั่ว ๆ ไป ฯลฯ

กล่าวได้ว่า ปัจจุบันนี้กำลังก้าวเข้าสู่กลียุคตามความคิดของศาสนา

ส่วนศาสนาจีน แบ่งยุคกาลออกเป็น 6 ยุค คือ

1. ยุค “สุขมาก” มนุษย์จะมีรูปร่างมหึมาและมีอายุยืนมาก ไม่ต้องวิตกกังวลสิ่งใด มนุษย์ทั้งหลายมีคุณภาพเหมือนกันหมด จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับศาสนาและศีลธรรม

2. ยุค “สุข” มนุษย์มีรูปร่างเล็กลง อายุสั้นเข้าและมีความสุขน้อยลง

3. ยุค “สุข-ทุกข์” มนุษย์จะเห็นความเศร้าโศกและความชั่วร้ายเกิดขึ้น แต่ไม่รุนแรงนัก

4. ยุค “ทุกข์ปนสุข” เป็นยุคที่มีความเสื่อมมากขึ้น

5. ยุค “ทุกข์” เป็นยุคที่เริ่มต้นหลังจากที่พระมหาวีระ (ศาสดาของศาสนาจีน) ถึงโกว๋ลย์แล้ว 3 ปี คือในยุคปัจจุบันนี้เอง ยุคนี้คุณธรรมของมนุษย์จะเสื่อมลง

6. ยุค “ทุกข์มาก” เป็นยุคที่มีความเสื่อมถึงที่สุด มนุษย์จะมีอายุเพียง 21 ปี สูงศอกเดียว ลืมอารยธรรมหมด อาศัยอยู่ตามถ้ำ ไม่มีศีลธรรม การรบราฆ่าฟันกัน การเบียดเบียนกันถือเป็นสิ่งธรรมดา

ส่วนศาสนาพุทธกล่าวว่า เมื่อพระพุทธศาสนามาล่วงมาได้ 5,000 ปี ก็เกิดกสิยุค มนุษย์ประพฤติกว้างขวาง ๆ ไม่มีศีลธรรม รบราฆ่าฟันกัน และในที่สุดจะเกิดไฟประลัยกัลป์เผาผลาญล้างโลก

ที่กล่าวนี้เป็นแนวความคิดทางศาสนา ซึ่งยุคกาลของแต่ละศาสนามาล่วงมาได้พอประมาณกัน คือ การก้าวเข้าสู่กสิยุค ฉะนั้นการเบียดเบียนกัน การเอาวัดเอาเปรียบกัน คือส่วนหนึ่งที่จะก้าวเข้าสู่กสิคยุคนั้นเอง

สำหรับในวรรณกรรม การให้สินบน เพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเองปรารถนา มีกล่าวไว้ในวรรณกรรมหลายเรื่อง แม้แต่ในพุทธศาสนาเองก็จัดไว้ในอภินิหาราน หมายถึงทรัพย์ที่มีควรวาง ถ้ากล่าวถึงวรรณกรรมในสมัยสุโขทัยจะเห็นชัดในไตรภูมิพระร่วง ตอนที่ว่าด้วยเปตภูมิ กล่าวถึงเจ้าเมืองที่ไม่มีความยุติธรรม คอยกินแต่สินบน ตายไปแล้วก็จะกลายเป็นเปรตจำพวกหนึ่ง ในไตรภูมิบรรยายภาพให้เห็น ดังนี้

“.....แลมีเปรตจำพวก 1 มีวิมานตั้งเทพยดา แลมีเครื่องประดับด้วยเทียรย่อมแล้วไปด้วยเงินแลทองของแก้ว แลเครื่องประดับนี้อาภรณ์ใส่แล้วด้วยแก้วสัตตพิชรตนะ แลมีนางฟ้าหมื่น 1 ห้อมล้อมเป็นบริวารเปรตนั้นอยากเผ็ดเร็ดไร้นักหนาหาอาหารจะกินบมิได้ แลยอมเอาเล็บมือของตนอันคมตั้งมีดกรดนั้นมาช่วยมาขูดเอาเนื้อแลหนังของตน ออกมากินต่างอาหารใส่ เปรตเหล่านี้เมื่อก่อนโพ้นมันได้เป็นนายเมืองแล แต่งบังคับความราษฎรทั้งหลายใส่ แลมันยอมมักกินสินจ้างของเขา ที่ผู้ชอบใส่มันว่าผิด ที่ผู้ผิดใส่มันว่าชอบ มันมิได้กระทำโดยแห่งธรรมหามิได้แล ฯ.....”

นี่คือลักษณะประจำพวกที่เกิดเป็นมนุษย์แล้วกินสินบน ไม่มีความยุติธรรม ความเป็นมนุษย์ในแง่นี้มีทุกยุคทุกสมัย ไตรภูมิพระร่วงวาดภาพให้เห็นชัดเจน น่ากลัว ล้วนเป็นการสอนใจให้ละอาย กลัวบาป ไม่กล้ากระทำชั่ว

ส่วนในวรรณกรรมเล่มอื่น ๆ ที่กล่าวถึงการให้สินบนนั้นแสดงเจตนาของมนุษย์ชั่วเหมือนมนุษย์ในปัจจุบันที่ต้องการสิ่งใดก็ใช้เงินให้

เป็นประโยชน์สนองความต้องการของตนโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น ฉะนั้นจึงตรงกันข้ามกับที่กล่าวไว้ในไตรภูมิพระร่วงวรรณกรรมประเภทนิทาน ส่วนใหญ่มักจะติดสินบนยายเฒ่าเฝ้าอุทยานของพระธิดา อย่างเช่นในเรื่องลิลิตเพชรมงกุฏและลิลิตพระลอ เป็นต้น พระเพชรมงกุฏกับพุดศรี พี่เลี้ยงเดินทางเข้ามาถึงพระราชอุทยานของพระราชธิดาประทุมวดี ยายเฒ่าศรีคนธาคคนเฝ้าอุทยานไม่ยอมให้พัก พระเพชรมงกุฏพุดศรีจึงเอาทรัพย์เงินทองออกให้ยายเฒ่าความว่าดังนี้

“.....ข้าขอเนาสำนักนี้ ยายอย่ามีใจหมาง ถ้าหัวปลางทวนถ้อย แต่ดูข้อยสองมา หน้าไซ้หน้าพานิช กิจไซ้กิจเฝ้าพราหมณ์ จักพาความสู่เหย้า ทราบถึงท้าวทนต์ เพราะสวนขวัญพระธิดา ประทุมาลูกให้อยู่ปัดจจร สองเจ้าวอนยายเฒ่า ขออยู่เข้าจักคลา ทองเงินตราบันยาย เถ้ายัมพรายปองทรัพย์ หลานอยู่กับยายไซ้ร สองช่วยปัดอย่าให้ เรื่องรู้เป็นความ.....”

ในลิลิตพระลอ กล่าวถึงนายแก้วนายขวัญ เข้าไปสอดแนมเรื่องในอุทยานของพระเพื่อนพระแพง ข้อความว่า

“เอาสินสกางสอดจ้าง แข็งตั้งเหล็กเงินจางอ่อนได้โดยใจ”

ทั้งสองเรื่องนี้ ใช้สินบนได้สำเร็จโดยดี เพราะเงินมีอำนาจเหนือสิ่งอื่นใด เป็นข้อคิดให้เราเห็นว่าแม้คนเราจะซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ หยิ่งทะนงในเกียรติวงศ์ตระกูลของตนเพียงใด แต่เงินก็สามารถประกาศิตทุกสิ่งทุกอย่างได้ คนบางคนอาจจะเห็นสินบนเงินหมิ่นเป็นเรื่องธรรมดา

เงินแสนตนเองก็เคยมี แต่พอถึงเงินล้าน ก็ยรติยวงศ์ตระกูลและความ
ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ก็สลายลงทันที เพราะฉะนั้นเงินจึงซื้อคนได้ด้วย
ประการฉะนี้

ในวรรณกรรมเรื่องสุภาสิตสอนหญิง กล่าวถึงแม่สื่อชอบกินสินบน
แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย เป็นเรื่องส่วนตัว แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นก็มี
โดยเฉพาะความเข้าใจ ในสุภาสิตสอนหญิง กล่าวว่า

“อันแม่สื่อคือปีศาจที่อาจหาญ

ไครบนานเข้าสักหน่อยก็พลอยโง่

อย่าเชื่อนักมักดัดบจะดัดโคจร

มันชักโยงอยากกินแต่สินบน”

ในนิราศเมืองเพชร ของสุนทรภู่ พูดถึงเจ๊กที่มีเมียสาว ๆ มีเท่าไร
ก็มีได้ เพราะเจ๊กร่ำรวย เมียอยากได้เงินเท่าไร เจ๊กก็เอาเงินไปประ
เคนให้แล้วก็ได้ลูกสาวมา ไม่เหมือนคนไทย ไปขอลูกสาว เขาต่อรอง
ต้องปลุกเรือนหอ ไม่มีปัญญาปลุกให้ เขาก็เลยไม่ยอมยกลูกสาวให้
สุนทรภู่พ้อว่า

“ถึงบางหลวงลวงล่องเข้าคลองเล็ก

ล้วนบ้านเจ๊กชายหม้อยู่อีกโข

เมียขาวขาวสวยล้วนรวยไป

หัวอกโธ้อายใจมิใช่เล็ก

ไทยเหมือนกันครั้นว่าขอเอาหอห้อง

ต้องขัดข้องแข่งกระด้างเหมือนอย่างเหล็ก
มีเงินงัดคด้างเหมือนอย่างแจ็ก
ถึงลวดเหล็กลนร้อนอ่อนละไม”

ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีเรื่องของการให้สินบนอยู่มากมายหลายเรื่อง ผู้พิพากษาเข้ากับคนทุจริต ทำให้คนดีต้องได้รับความทุกข์ยาก กล่าวคือ ผู้พิพากษามักได้ผลประโยชน์จากคนร่ำรวยซึ่งทำผิดกฎหมาย หรือทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นในการทำความผิด เมื่อผู้พิพากษาช่วยเหลือผู้กระทำผิด ครั้นความทราบถึงรัชกาลที่ 5 ก็ส่งลงพระราชอาญาแก่ผู้พิพากษานั้น ดังในพระราชหัตถเลขาว่า

“.....นายเงินประพฤติฝ่าฝืนด้วยอุบายหลีกเลียงพระราชบัญญัติแล กดขี่ลงอาญาแก่อำแดงเล็กอย่างสาหัส เพื่อจะให้เป็นที่หวงหาเงิน เจ้าพนักงานศาลปรีศภาที่ 1 ปฏิบัติราชการไม่เอื้อเฟื้อ เพื่อป้องกันรักษาพระราชกำหนดกฎหมายจะเลยปล่อยให้คนรวยมีช่องโอกาสและอำนาจที่จะทำการกดขี่แก่คนยาก.... ให้ปรับพระยงำเมือง อธิบดีผู้พิพากษา ศาลปรีศภาที่ 1 โดยถานละเมิดลาหนึ่งเป็นพินัยหลวง....” (ที่ 65/1384 ร.ศ. 115, พระราชหัตถเลขาที่ทรงบริหารราชการแผ่นดิน)

สิ่งที่ภาคภูมิใจประการหนึ่งก็คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้รับสินบนเหมือนกันแต่พระองค์ทรงรู้เท่าทัน จึงมิได้รับไว้ การให้สินบนแบบนี้มีทำกันในระบบราชการ เมื่อต้องการย้าย ต้องการตำแหน่งที่สูง ต้องการอยู่ในที่ที่จะหาเงินได้คล่อง สินบนแบบนี้

คือ การหาของกำนัลมาให้ อาจจะเป็น ไทรทัศน์ รดยนต์ บ้าน ที่ดิน
แก้วแหวนเงินทอง ฯลฯ ในจดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน กล่าวว่า

“พระพลเมืองกำแพงเพชร ลงมากับหลวงสุริยมาตย์เอาแหวน
ทับทิมมาให้วงหนึ่งไม่รับไว้ ให้คิดอ่านทำราชการโดยสุจริตรักษาตระกูล
ดีกว่าให้ของกำนัล...” (ภาค 5 น. 5 จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน)
ลองหลับตานึกดูซิว่าของที่นำมาติดสินบนพระเจ้าแผ่นดินนั้น จะสวยงาม
และมีราคาสักแค่ไหน

เรื่องสินบนที่ปรากฏในวรรณกรรมเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่สะ
ทอนให้เห็นจิตใจมนุษย์ผู้มีความโลภ ย่อมละทิ้งความยุติธรรมได้เสมอ
สิ่งที่จะเป็นที่พึงของประชาชนได้ก็คือศาลสถิตยุติธรรม ถ้าตราบไต่ที่ยัง
เป็นสถาบันที่ให้ความยุติธรรม ตราบนั้นกลียุคก็จะยังไม่ถึง แต่ถ้า
สถาบันนี้ขาดความยุติธรรมแล้วไซ้ร์ กลียุคก็จะเข้ามาถึงเป็นแน่แท้ ดัง
ความในกาพย์พระไชยสุริยะ ของสุนทรภู่ กล่าวไว้ว่า

“คะตที่มีคู่ คีไก่อหุมเจ้าสุภา ใครเอาเข้าปาลามา ให้สุภากว่าดี
แพ้แก่ชนะไม่ถือพระประเวณี ชังก็ได้ดี ไล่ดำตีมืออาญา...”

